Lietas Nr. C26150214
Lietas arhīva Nr. C-0714-15

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
2015. gada 27.oktobrī

Rēzeknes tiesa
šādā sastāvā: tiesnese S.Rūtena-Laizāne
ar sekretāri V.Greidāni
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu BIGBANK AS Latvijas filiāles, reģistrācijas Nr. 40103200513, maza apmēra prasībā pret /pers. A/, personas kods /personas kods/, par parāda, līgumisko procentu un līgumsoda piedziņu.

Aprakstošā daļa

2014.gada 19.decembrī BIGBANK AS Latvijas filiāle iesniedza Rēzeknes tiesā maza apmēra prasību pret /pers. A/ par parāda 650,81 *euro*, nolīgto procentu 231,72 *euro* un līgumsoda 419,59 *euro* piedziņu.

Prasības pieteikumā maza apmēra prasībā par naudas piedziņu (l.l. 2.-3.) norādīja, ka saskaņā ar 2012.gada 14.decembrī noslēgto aizdevuma līgumu Nr. 1200956/70ba prasītāja izsniedza atbildētājai aizdevumu 853,72 *euro* apmērā ar procentu likmi 28,0252 % gadā no aizdevuma summas ar pienākumu atmaksāt aizdevuma summu un procentus aizdevuma līguma maksājuma grafikā noteiktajā kārtībā. Laikā no 15.02.2013. līdz 14.09.2013. atbildētāja veikusi astoņus maksājumus.

2014.gada 15.februārī starp prasītāju un atbildētāju tika noslēgta vienošanās par parāda dzēšanu. Vienošanās laikā tika saņemti četri maksājumi.

Tā kā atbildētāja neizpildīja savu saistību un maksājuma termiņa nokavējums pārsniedza 30 dienas, prasītāja vienpusēji atkāpās no aizdevuma līguma un pieprasīja no atbildētājas parāda samaksu, kas tika noformēts rakstveida brīdinājuma formā un nosūtīts atbildētājai ierakstītā vēstulē 2014.gada 27.oktobrī. Brīdinājumā prasītāja lūdza atbildētāju izpildīt savu saistību septiņu dienu laikā. Pēc vienpusējas atkāpšanās no aizdevuma līguma atbildētāja nav veikusi nevienu maksājumu.

Prasītāja par laiku no 2013.gada 15.janvāra līdz 2014.gada 14.februārim ir aprēķinājusi līgumsodu par maksājumu kavējumu 327,53 *euro* apmērā, par laika posmu no 2014.gada 21.maija līdz 2014.gada 27.oktobrim 1170,80 *euro* apmērā, ko prasītāja labprātīgi samazinājusi līdz 262,70 *euro*.

Atbildētājas parāda summa uz prasības pieteikuma parakstīšanas brīdi ir 1302,12 *euro*, kas sastāv no neatmaksātās aizdevuma pamatsummas 650,81 *euro*, nesamaksātajiem procentiem par laiku no 2013.gada 16.augusta līdz 2014.gada 27.oktobrim 231,72 *euro* un līgumsoda 419,59 *euro*.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 1.pantu, 26.panta pirmo daļu, 34.panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunktu, 39.panta pirmās daļas 5.punktu, 41.panta pirmo daļu, 127.panta pirmo daļu, 195.pantu, Komerclikuma 20.panta otro daļu, Civillikuma 1587., 1720., 1722., 1756.pantu, 1759.panta 1.punktu, 1765., 1943. un 1945.pantu, prasītāja lūdza tiesu:

1) piedzīt no atbildētājas /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu prasītājai parādu 1302,12 *euro*, kas sastāv no neatmaksātās aizdevuma pamatsummas 650,81 *euro*, nesamaksātajiem procentiem par laiku no 2013.gada 16.augusta līdz 2014.gada 27.oktobrim 231,72 *euro* un līgumsoda 419,59 *euro*, un samaksātos tiesāšanas izdevumus;

2) norādīt spriedumā uz prasītājas tiesībām saņemt 6 % gadā no nesamaksātās aizdevuma pamatsummas par laiku līdz sprieduma izpildei.

2015.gada 5.februārī Rēzeknes tiesā saņemts atbildētājas paskaidrojums prasības pieteikumam maza apmēra prasībā par naudas piedziņu, kurā norādīts, ka atbildētāja prasību atzīst daļēji – daļā par galveno parādu 650,81 *euro* un nolīgtajiem procentiem 231,72 *euro* apmērā. Neatzīst līgumsoda prasību. Norāda, ka vēlējās un centās vienoties ar prasītāju. Atbildētāja lūdza nozīmēt lietas izskatīšanu tiesas sēdē, lai varētu dot mutiskus paskaidrojumus, kāpēc netika maksāts kredīts. Papildus informēja, ka vēlas vienošanos par pamatparāda dzēšanu.

2015.gada 30.martā Rēzeknes tiesā saņemta prasītājas atsauksme, saskaņā ar kuru prasītāja uzskata, ka prasītājai ir tiesības saņemt līgumsodu, tiesāšanās izdevumus. Norāda, ka aizdevuma līgumā minētais līgumsods nebūtu uzskatāms par pārmērīgu, jo jāņem vērā, ka prasītājas finanšu produkti ir saistīti ar paaugstinātu risku, jo kredīti visbiežāk tiek izsniegti bez nodrošinājuma. Līgumsods netiek ietverts līgumos iedzīvošanās vai peļņas nolūkā, bet pilda preventīvu funkciju. Uzskata, ka prasītājai kā pakalpojuma sniedzējam ir tiesības uz līguma izpildījumu.

Uz tiesas sēdi prasītājas pārstāve /pers.Z/ neieradās. 2015.gada 23.oktobrī saņemts prasītājas iesniegums ar lūgumu izskatīt lietu bez prasītājas pārstāvja klātbūtnes. Norādīja, ka prasību uztur pilnā apmērā, saskaņā ar prasības pieteikumā norādīto. Apliecina, ka atbildētāja nav veikusi nevienu maksājumu.

Tiesas sēdē atbildētāja /pers. A/ prasību atzīst daļēji, nepiekrīt līgumsodam. Papildus paskaidroja, ka paņēma aizdevumu Ls 873,72, pusgadu maksāja. Nevar pateikt precīzu summu, cik ir pārskaitījusi prasītājai. Lūdza tiesu samazināt līgumsodu, jo tas ir nesamērīgi liels.

Motīvu daļa

Pārbaudot un novērtējot lietā esošos rakstveida pierādījumus to kopumā, tiesa uzskata, ka maza apmēra prasība ir apmierināma daļēji sekojošu apsvērumu dēļ.

Konstatēts un ar tiesai iesniegtajiem rakstveida pierādījumiem apstiprinās, ka 2012.gada 14.decembrī BIGBANK AS Latvijas filiāle kā aizdevējs un /pers. A/ kā aizņēmējs noslēdza aizdevuma līgumu Nr. 1200956/70ba, saskaņā ar kuru prasītāja aizdeva atbildētājai naudas aizdevumu 853,72 *euro* jeb Ls 600, nosakot saņemtā aizņēmuma atmaksas periodu un maksājumu grafikā noteikto ikmēneša aizdevuma pamatsummas un procentu maksājumu Ls 41 apmērā līdz 15.12.2014., lietā ir aizdevuma līgums, maksājuma grafiks un līguma vispārējie noteikumi (l.l. 8.-10. 17.-27.). Saskaņā ar aizdevuma līguma vispārējo noteikumu 2.1.punktu, aizņēmējs apņēmās atmaksāt aizdevuma summu un maksāt procentus saskaņā ar līgumam pievienoto maksājumu grafiku.

Starp pusēm noslēgtais līgums atbilst Civillikuma 1934.panta nosacījumiem par aizdevuma līgumiem, kas noteic, ka ar aizdevuma līgumu jāsaprot zināma daudzuma atvietojamu lietu nodošana īpašumā, ar pienākumu atdot saņemto tādā pašā daudzumā un tādas pašas šķiras un labuma lietās.

Saskaņā ar Civillikuma 1587.pantu, tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī

vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus. Civillikuma 1590.pants noteic, ka katrai pusei ir pret otru prasības tiesības par līguma izpildīšanu.

Atbildētāja ir daļēji veikusi aizdevuma summas un nolīgto procentu atmaksu, laikā no 15.02.2013. līdz 27.08.2014. veicot maksājumus 639,17 *euro* apmērā, ko apstiprina veikto maksājumu uzskaitījums aizdevuma līgumam (l.l. 7.).

Prasītāja aizdevuma līgumam Nr. 1200956/70ba ir aprēķinājusi uz 24.11.2014. atbildētājas kopējo parādu 1302,12 *euro*, ko veido neatmaksātā aizdevuma pamatsumma 650,81 *euro*, nesamaksātie procenti par laiku no 2013.gada 16.augusta līdz 2014.gada 27.oktobrim 231,72 *euro*, nesamaksātais līgumsods par laiku no 2013.gada 15.janvāra līdz 2014.gada 14.februārim 419,59 *euro*, ir parāda aprēķins (l.l. 6.-7.).

Civillikuma 1946., 1753. un 1756.pantā noteikts, ka procenti ir atlīdzība par naudas summas lietošanu vai kavējumu, kas dodami tad, ja bija tieši norunāti vai ja parādnieks pielaidis nokavējumu, un ir nosakāmi ar tiesisku darījumu vai likumu. Pienākums maksāt procentus izbeidzas ar galvenās saistības izbeigšanos (Civillikuma 1762.panta 1.punkts). Aizdevuma līguma pamatnoteikumos puses ir vienojušās par aizdevuma procentu likmi (gadā) 28,0252 % un par gada procentu likmi saskaņā ar Ministru kabineta 28.12.2010. noteikumiem Nr. 1219 „Noteikumi par patērētāju kreditēšanu" 80,73 % apmērā (l.l. 8.). Procentu ikmēneša summas atspoguļotas aizdevuma līgumam pievienotajā maksājuma grafikā, līdz ar to ir zināmas atbildētājai.

Ievērojot aizdevuma līguma nosacījumus, par labu prasītājai no atbildētājas ir piedzenami pušu pielīgtie procenti par aizdevuma izmantošanu par laiku no 2013.gada 16.augusta līdz 2014.gada 27.oktobrim 231,72 *euro* apmērā.

Prasītājas prasījums par līgumsoda 419,59 *euro* piedziņu ir apmierināms tikai daļēji sekojošu apsvērumu dēļ.

Saskaņā ar Civillikuma 1716. un 1717.pantu, līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību neizpildi vispār, nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā). Līgumsodu var pievienot katram līgumam, tā apmēru noteic līdzēji. Saskaņā ar civiltiesisko regulējumu, kreditoram ir tiesības prasīt kā līgumsodu, tā arī līguma izpildīšanu, ja līgumsods bija norunāts par saistību neizpildīšanu īstā laikā (Civillikuma 1720.panta 2.punkts).

Līdz ar likuma nosacījumiem līgumsods ir līguma blakus noteikums, kas noteikts ar pušu pausto gribu un ir nesaraujami saistīts ar spēkā esošu līgumu.

Aizdevuma līguma vispārējo noteikumu 4.1.punktā noteikts, ka no līguma izrietošo maksājumu kavējumu gadījumā aizņēmējs maksā aizdevējam līgumsodu 1% apmērā no nokavēto maksājumu summas par katru kavējuma dienu.

Atbildētāja nav izpildījusi savu pienākumu veikt maksājumus aizdevuma līgumā norādītajos termiņos, līdz ar to viņas pienākums ir maksāt līgumsodu, kas pielīgts saistību nepildīšanas gadījumiem.

Konstatēts, ka prasītāja 27.10.2014. nosūtīja atbildētājai paziņojumu, ar ko paziņoja, ka prasītāja 2014.gada 27.oktobrī vienpusēji atkāpusies no aizdevuma līguma, norādot, ka atbildētājas parāds kopsummā sastāda 1601,68 *euro* ir paziņojuma un vairumā nodoto reģistrēto sūtījumu saraksta kopijas (l.l. 14.-16.). Ar aizdevuma līguma vispārējo noteikumu 2.1.punktu noteiktas aizdevēja tiesības pirms termiņa vienpusēji atkāpties no līguma un pieprasīt tūlītēju parāda atmaksu no aizņēmēja gadījumā, ja aizņēmējs ir nokavējis no līguma izrietošās maksājuma saistības izpildi vairāk kā par 30 dienām (l.l. 10.).

Civillikuma 1589.pants pieļauj vienpusēju atkāpšanos no līguma, ja tāda tiesība ir pielīgta.

Prasītāja ir izbeigusi aizdevuma līgumu ar 2014.gada 27.oktobri, iegūstot tiesības saņemt no atbildētājas neatmaksāto visa izsniegtā aizdevuma pamatsummu un līdz līguma izbeigšanas dienai aprēķinātos līgumiskos procentus un līgumsodu. Prasījums par līgumsoda par laiku no 2013.gada 15.janvāra līdz 2014.gada 14.februārim 419,59 *euro* apmērā piedziņu ir apmierināms tikai daļēji – 10 % apmērā no galvenā parāda summas.

Judikatūrā ir atzīts, ka jautājums par līgumsoda samērīgumu un taisnīgumu konkrētos apstākļos izlemjams pēc tiesas ieskata saskaņā ar Civilprocesa likuma 5.pantā norādīto taisnības apziņu un vispārējiem tiesību principiem *(Augstākas tiesas Senāta Civillietu departamenta 2005.gada 26.janvāra spriedumu lietā Nr. SKC-48).*

Lai gan līgumsoda apmērs noteikts aizdevuma līgumā un puses par to vienojušās, tiesa atzīst, ka Civillikuma 1.pants pieprasa, lai civiltiesisko attiecību dalībnieki rēķinātos viens ar otru un ņemtu vērā pretējās puses intereses. Tas palīdz novērst gadījumus, kuros civiltiesību subjekti savas tiesības izmanto vai pienākumus izpilda rīkodamies pēc likuma vai tiesiska darījuma burta, taču pretēji to īstajiem mērķiem.

Bez ievērības nevar atstāt to, ka arī likumdevējs ir izvērtējis līgumsoda apmēru un atbilstību labticīguma principam Civillikuma 1716.panta 2013.gada 20.jūnija redakcijā, kas stājās spēkā 2014.gada 1.janvārī, paredzot, ka līgumsods var tikt noteikts ne vairāk kā desmit procenti no pamatparāda vai galvenās saistības apmēra.

Lietā nav strīda par to, ka atbildētāja nav pildījusi aizdevuma līguma nosacījumus un nav pienācīgi veikusi līgumā noteikto saistību izpildi, līdz ar to atbildības piemērošana ir saprātīga un taisnīga reakcija pret pārkāpumu. Līgumsodam ir sodīšanas un zaudējumu atlīdzināšanas funkcija, un sodam ir jābūt samērīgam, taču līgumsods nevar kļūt par nepamatotu iedzīvošanās iespēju sakarā ar cita subjekta kļūdām, neizdarībām, vai pat apzinātu pārkāpumu. Civillikuma 1.pantā ietvertais princips ir spēkā civiltiesībās kopumā, kas ir jāievēro jebkuras subjektīvās tiesības īstenošanā un jebkura subjektīvā pienākuma izpildē. Katram savas tiesības jāīsteno labā ticībā un viņš nedrīkst nepamatoti iedzīvoties uz cita rēķina.

Tiesa atzīst, ka prasījums par līgumsoda piedziņu 419,59 *euro* apmērā par laiku no 2013.gada 15.janvāra līdz 2014.gada 14.februārim neatbilst Civillikuma 1.pantam un Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 5. un 6.pantam, tas ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, jo nostāda patērētāju neizdevīgā stāvoklī.

Tiesa atzīst, ka samērīgs un taisnīgs sods par maksājumu termiņa kavējumu ir 10 % no prasītājas aprēķinātā galvenā parāda summas, līdz ar to no atbildētājas par labu prasītājai piedzenams līgumsods 65,08 *euro*.

Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka atbildētāja nav izpildījusi aizdevuma līguma Nr. 1200956/70ba saistības, līdz ar ko ir iestājies parādnieka nokavējums Civillikuma 1652.panta 3.punkta izpratnē un no tā izrietošās nokavējuma sekas: pienākums samaksāt prasītājai neatmaksāto aizdevuma pamatsummu 650,81 *euro*, nesamaksātos nolīgtos procentus par laiku no 2013.gada 16.augusta līdz 2014.gada 27.oktobrim 231,72 *euro* un līgumsodu par laiku no 2013.gada 15.janvāra līdz 2014.gada 14.februārim 65,08 *euro* kopā 947,61 *euro*, kas piedzenams par labu prasītājai.

Prasībā izklāstītie lietas apstākļi apstiprinās ar minētajiem rakstveida pierādījumiem to kopumā, prasījums par parāda piedziņu izriet no tiesiski noslēgta līguma un ir pamatots ar Civillikuma normām.

Civillikuma 1811.pants noteic, ka naudas maksājumu saistība izbeidzas ar samaksu. Lietā nav pierādījumu tam, ka atbildētāja uz lietas izskatīšanas dienu savas saistības ir izpildījusi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu un Civillikuma 1765.pantu, nosakāmas prasītājas tiesības par laiku no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt no atbildētājas likumiskos procentus par parāda summas lietošanu: 6 % (seši procenti no simta) gadā no parāda summas 650,81 *euro*, nosakot, ka to pieaugums apstājas, kad procentu apmērs sasniegs pamatparāda lielumu (Civillikuma 1765.panta pirmā daļa, 1763.panta 1.punkts).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, no atbildētājas prasītājas labā jāpiedzen samaksātie tiesas izdevumi proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram: valsts nodeva 142,14 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par prasības pieteikuma un tiesas paziņojumu piegādi 4,70 *euro* (l.l. 4.-5.), kopā 146,84 *euro*.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta nosacījumiem, no atbildētājas par labu valstij jāpiedzen ar lietas izskatīšanu saistītie tiesas pasta izdevumi par tiesas paziņojumu un dokumentu nosūtīšanu 3,13 *euro* apmērā, jo prasītāja, ceļot prasību, samaksāja 4,70 *euro*, bet saskaņā ar uzziņu lietā to summa bija 7,83 *euro.*

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8.pantu, 41.panta pirmo daļu, 42.pantu, 93.pantu, 96.panta piekto daļu, 97., 104., 189.-195., 204.[1] pantu, tiesa

n o s p r i e d a

BIGBANK AS Latvijas filiāles prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, BIGBANK AS Latvijas filiāles, reģistrācijas Nr. 40103200513, labā parādu 650,81 *euro* (seši simti piecdesmit *euro* un 81 centu), līgumiskos procentus par laiku no 2013.gada 16.augusta līdz 2014.gada 27.oktobrim 231,72 *euro* (divi simti trīsdesmit vienu *euro* un 72 centus), līgumsodu no 2013.gada 15.janvāra līdz 2014.gada 27.oktobrim 65,08 *euro* (sešdesmit piecus *euro* un 08 centus) un tiesas izdevumus 146,84 *euro* (viens simts četrdesmit sešus *euro* un 84 centus), kopā 1094,45 *euro* (viens tūkstotis deviņdesmit četrus *euro* un 45 centus).

Noteikt prasītājas tiesības par laiku no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt no atbildētājas /pers. A/, personas kods /personas kods/, likumiskos procentus 6 % (seši procenti no simta gadā) no piedzītās, bet nesamaksātās pamatparāda summas 650,81 *euro* (seši simti piecdesmit *euro* un 81 centa), nosakot, ka procentu pieaugums apstājas, kad to apmērs sasniegs pamatparāda lielumu.

Noraidīt prasību daļā par līgumsoda 354,51 *euro* (trīs simti piecdesmit četru *euro* un 51 centa) apmērā piedziņu no atbildētājas prasītājas labā.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos tiesas pasta izdevumus 3,13 *euro* (trīs *euro* un 13 centus).

Parāda un tiesas izdevumu summas samaksa veicama BIGBANK AS Latvijas filiāles norēķinu kontā AS "Swedbank" Nr. LV08HABA0551023395885.

Sprieduma labprātīgai izpildei noteikt atbildētājai termiņu - 10 (desmit) dienas no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā.

Spriedumu 20 (divdesmit) dienu laikā apelācijas kārtībā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas var pārsūdzēt Latgales apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rēzeknes tiesā.

Pilns spriedums sastādīts 2015.gada 10.novembrī.

Tiesnese S.Rūtena – Laizāne